

 Näkövammaisten liitto

“Kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen avustaja mahdollistavat minulle tämän hyvän elämän”

Ikääntyneet näkövammaiset tarvitsevat vammaispalveluita arkensa tueksi

Sanna Piuva, oikeuksienvalvonnan asiantuntija,
Näkövammaisten liitto
14.11.2024

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
1. Johdanto	3
2. Kyselyn toteutus	3
3. Vastajat	4
4. Tulokset.....	5
4.1 Arjen kokemus: ”Kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen avustaja mahdollistavat minulle tämän hyvän elämän”	5
4.2 Ystävät ja yksinäisyys: ”Paljon olen yksin mutten yksinäinen”	7
4.3 Käytössä olevat apuvälineet.....	8
5. Palvelut ja palvelutarpeet.....	10
5.1 Käytössä olevat palvelut.....	10
5.2 Palvelutarpeet	11
6. Sähköisten asiointikanavien käyttö	12
7. Tulevaisuus palveluiden suhteen: ”Tulevaisuus on aina arvoitus, nykyisellään kaikki hyvin”	12
8. Lopuksi	13
9. Lähteet	14
Liite	

Tiivistelmä

Näkövammaisten liiton oikeuksienvälvonta toteutti yli 65-vuotiaille näkövammaisille suunnatun kyselyn, jonka tavoitteena oli kartottaa ikääntyneiden näkövammaisten käytössä olevia palveluita ja tulevia palvelutarpeita. Vastauksista saatu tieto on tärkeää sekä palvelutarpeiden todentamiseksi että vaikuttamistyön kannalta.

Kyselyyn vastasi 154 henkilöä, joista 66 prosenttia oli naisia. Suurin osa vastaajista asui yksin ja oli 65–74-vuotiaita. Kyselyssä selvitettiin muun muassa arjen kokemuksia, sosiaalista verkostoa sekä palveluiden ja apuvälineiden käyttöä. 90 prosenttia vastaajista koki arkensa melko tai erittäin hyväksi. Palvelut, kuten kuljetuspalvelut ja henkilökohtainen apu, korostuivat elämänlaadun kannalta tärkeinä asioina.

Yksinäisyyttä toisinaan kokevia oli vastaajista 33 prosenttia. Sosiaalista verkostoa kavensivat näkövammaisen lisäksi myös ystävien ja läheisten ikääntyminen ja kuolema. Yksinäisyyden ehkäisyssä tärkeänä pidettiin omaa aktiivisuutta ja vertaistukea. Useat vastaajat ilmaisivat huolta tulevaisuudesta, erityisesti digitaalisten palvelujen ja itsenäisen liikkumisen haasteista. Sähköisiä asiointikanavia käytti hieman yli puolet vastaajista, mutta 17 prosenttia vastaajista ei käyttänyt niitä lainkaan, mikä viittaa digivälineiden tai -taitojen puutteeseen. Vastaajat arvioivat tarvitsevansa tulevaisuudessa erityisesti henkilökohtaista apua ja kuljetuspalvelua.

Tulokset tarjoavat arvokasta tietoa, joka voi auttaa suunnittelemaan ja arvioimaan ikääntyneiden näkövammaisten palveluja ja mahdollistamaan heidän yksilöllisiä tarpeitaan.

1. Johdanto

Yli 65-vuotiaille näkövammaisille henkilöille toteutetun kyselyn tavoitteena oli selvittää, mitä palveluita ikääntyneet näkövammaiset käyttävät sujuvan arkensa mahdollistamiseksi, ja mitä ajatuksia palvelutarpeistaan heillä on tulevaisuudessa. Kyselystä saatu tieto on merkityksellistä ikääntyneiden näkövammaisten palvelujen, kuten vammaispalvelujen, tarpeen todentamisessa. Lisäksi tulokset antavat tärkeää tietoa Näkövammaisten liiton hyvinvointialueilla ja valtakunnallisesti tehtävään vaikuttamistyöhön.

Näkövammaisten liiton aiemmissa jäsenkyselyissä on noussut erityisesti esiin, että ikääntyneet näkövammaiset eivät saa riittävästi tietoa sosiaaliturvasta ja vammaispalveluista.

Näkövamma voi aiheuttaa runsasta palvelujen ja tukitoimien tarvetta, mutta näkövammaisen vaikutukset ovat aina yksilöllisiä. Tutkimusten mukaan näkövamma heikentää hyvinvointia ja elämänlaatua sekä rajoittaa päivittäisiä toimia ja osallisuutta. Lisäksi se vähentää sosiaalisia suhteita, altistaa yksinäisyydelle ja vaikeuttaa tiedonsaantia.

Suomessa on näkövammarekisterin mukaan arviolta 55 000 näkövammaista, joista noin 45 000 on yli 65-vuotiaita. Näköongelmaisia eli heikentyneen näön omaavia on noin 173 000. Väestötasolla määrä on yli 6 prosenttia.

2. Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin sähköisenä Webropolissa ajalla 13.5–31.8.2024. Kysely oli ensimmäinen ikäihmisille sähköisessä muodossa toteutettu kysely. Sitä markkinoitiin Näkövammaisten liiton eri kanavissa valtakunnallisesti ja paikallisesti esimerkiksi alueyhdistysten verkko- ja äänijulkaisuissa. Osa yhdistyksistä mahdollisti myös puhelimitse vastaamisen.

Koska tietoa kyselystä levitettiin pääsääntöisesti Näkövammaisten liiton ja alueyhdistysten eri kanavissa, voidaan olettaa, että suurin osa vastaajista oli linkittynyt näkövammaisyhdistysten toimintaan jollakin tavalla.

Kyselyssä kartotettiin asumismuotoa, asuinalueita, arjen kokemusta, ystäviä ja yksinäisyyden kokemusta, palveluita ja palveluntarpeita, apuvälineitä, sähköisten asiointikanavien käyttöä sekä tulevaisuuden palvelutarpeita.

Vastauksia saatiin 154. Vastauksia ei voida yleistää kaikkiin ikääntyneisiin näkövammaisiin, vaan tulokset ovat suuntaa antavia. Koska kysely toteutettiin pääosin sähköisesti, vastauksia on todennäköisesti saatu henkilöiltä, joilla on ollut kohtuulliset digitaidot, tarpeelliset apuvälineet ja osaamista niiden käyttämiseen.

Vastauksia on tarkasteltu sisällönanalyysillä, luokittelemalla vastauksia, raportoimalla määriä ja prosenttiosuuksia sekä avovastauksia analysoimalla. Avovastauksia on analysoitu ja ryhmitelty niistä nousseiden teemojen pohjalta. Vastaajien yksittäisiä lainauksia on nostettu teemojen tueksi.

3. Vastaajat

Puolet vastanneista oli iältään 65–74-vuotiaita (Taulukko 1). Seuraavaksi eniten vastauksia (31 prosenttia) saatiin 75–84-vuotialta. Vastaajista 66 prosenttia oli naisia.

Ikä	n	Prosentti
65–74	77	50,0 %
75–84	48	31,2 %
85–94	26	16,9 %
95–99	1	0,6 %
yli 100	2	1,3 %

Taulukko 1. Ikä

Eniten vastauksia saatiin Lapista (21 prosenttia), HUSin alueelta (14 prosenttia) ja Pirkanmaalta (12 prosenttia). Lapin näkövammaiset auttoivat kyselyyn vastaamisessa tarjoamalla mahdollisuutta vastata kyselyyn puhelimitse. Lisäksi yhdistys soitti satunnaisotoksella jäsenrekisterissä tutkimusluvan antaneille jäsenille. Myös Pirkanmaalla vastaamisapua tarjottiin yhdistyksestä.

Puolet vastaajista asui yksin (Taulukko 2). palvelutalossa asui 7 prosenttia vastaajista. Suurin osa vastaajista, 67 prosenttia, asui kaupungissa.

Asutko?	n	Prosentti
Yksin	78	50,6 %
Puolison/jonkun muun kanssa	66	42,9 %
Jokin muu asumismuoto, mikä?	10	6,5 %

Taulukko 2. Asuminen

4. Tulokset

4.1 Arjen kokemus: ”Kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen avustaja mahdollistavat minulle tämän hyvän elämän”

Suurin osa vastaajista, lähes 90 prosenttia, koki arkensa melko hyväksi tai erittäin hyväksi (Taulukko 3). Arjen kokemukseen vaikutti avovastausten mukaan positiivisesti se, että vastaaja pystyi toimimaan arjessaan esimerkiksi palvelujen, puolison tai ystävien avulla eli tekemään kotitöitä, liikkumaan ja osallistumaan.

Millaiseksi koet arkesi?	n	Prosentti
Erittäin hyvä	19	12,3 %
Melko hyvä	119	77,3 %
Melko huono	14	9,1 %
Erittäin huono	2	1,3 %

Taulukko 3. Millaiseksi koet arkesi?

Palvelujen merkitys arjessa korostui avovastauksissa. Merkityksellisinä ja positiivisina asioina arjessa mainittiin vammaispalvelut, kuten kuljetuspalvelut ja henkilökohtainen apu, palveluasuminen sekä opaskoira. Myös perheen ja ystävien tuki arjessa olivat tärkeitä.

“Olen saanut minulle tarpeelliset avut kaupungilta, ja jos saan ne jatkossakin pitää, olen todella tyytyväinen elämääni. Kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen avustaja mahdollistavat minulle tämän hyvän elämän.”

“Meitä on kaksi vaikeasti näkövammaista, ja olemme todella tyytyväisiä saamastamme kaupungin avusta. Kuljetuspalvelut toimivat hyvin. Samoin henkilökohtainen avustaja -systeemi on meidän arjen pelastus. Kuljetuspalveluna meillä on todella tärkeä oman taksin käyttöoikeus.”

Avovastauksista ilmeni, että ne vastaajat, joilla omien asioiden itsenäinen hoitaminen oli mahdollista, olivat tyytyväisimpiä arkeensa. Kun palvelut olivat “kunnossa” eli vastaaja oli saanut tarvettaan vastaavaa, vähäistäkin, mutta oman arkensa sujumisen kannalta merkityksellistä palvelua, se vaikutti arjen kokemukseen positiivisesti.

“Nykyisin pystyn liikkumaan matkapalvelukeskuksen kyytien avulla lähes miten vain haluan.”

“Kotona pärjää, kun on tutut paikat. Kodin ulkopuoliset asiointit ovat hankalampia. Vammaispalveluiden kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen avustaja apuna. Samoin omaiset ja ystävät. Positiivisella asenteella selviää.”

Avovastauksissa (57 vastausta) arjen kokemuksen haastavuutta lisäsivät näkövammaisen vaikutukset arkeen ja itsenäisyyteen, sosiaalisen verkoston kaventuminen, toimimattomat palvelut sekä yhteiskunnallisiin muutoksiin liittyvät haasteet. Myös omaan terveydentilaan liittyvät muutokset huolettivat.

“Sokeus haittaa montaa asiaa.”

“Henkinen ja fyysinen kuntoni ovat hyvät. 85 prosentin heikkonäköisyysaste aiheuttaa haasteita.”

Sosiaalisen verkoston kaventuminen näkövammaisen ja ystävien ikääntymisen tai kuoleman vuoksi vaikutti myös arjen kokemukseen heikentävästi.

“Näkövamma rajoittaa kontakteja jonkun verran.”

“Liian suppea sosiaalinen verkosto. Ystäviä täytyisi olla enemmän, samoin menoja, joihin osallistua.”

Toimimattomiin palveluihin, hyvinvointialueiden linjauksiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin liittyvistä asioista mainittiin muun muassa kuljetuspalveluiden muuttuneet käytänteet.

“Taksipalvelut ovat todella huonontuneet. Taksi pitää tilata 1,5 tuntia aiemmin. Vakitaksia, jota aiemmin käytin, ei voi käyttää, vaikka kuljettaja ajaa edelleen vammaiskuljetuksia.”

Myös harrastuksiin osallistumisessa oli haasteita.

“Moni hieno harrastus on näön hiipumisen vuoksi jäänyt. Norminäköisten ryhmissä olo on vaikeutunut.”

4.2 Ystävät ja yksinäisyys: “Paljon olen yksin mutten yksinäinen”

Yli puolet vastaajista, 58 prosenttia, ei kokenut itseään yksinäiseksi (Taulukko 4). Yksinäisyyttä koki 9 prosenttia ja toisinaan yksinäiseksi itsensä koki 33 prosenttia vastaajista.

Koetko itsesi yksinäiseksi?	n	Prosentti
Kyllä	14	9,1 %
En	90	58,4 %
Toisinaan	50	32,5 %

Taulukko 4. Koetko itsesi yksinäiseksi?

Avovastausten (44 vastausta) mukaan yksinäisyyden kokemusta lisäsivät heikkenevä näkö, itsenäisen liikkumisen rajoittuminen näkövamma vuoksi ja harrastusten jääminen. Vastauksissa olivat havaittavissa yksinäisyyden subjektiiviset kokemukset.

“Hiljalleen heikkenevä näkö pudottaa pois ihmissuhteita.”

“Sokeana on kummajainen.”

“Näkövammaisuus rajoittaa.”

Yksinäisyyden ehkäisyssä mainittiin oma aktiivisuus yhteydenpidossa, harrastuksiin ja toimintaan osallistuminen, puoliso, perhe ja ystävät sekä vertaistuki.

“Ympärilläni on paljon ihania ihmisiä ja kumppanina opaskoira.”

“Olen puhelimitse ystäväieni kanssa yhteydessä. Tapaamisia voisi olla enemmän.”

Näkövammautumisen jälkeen osa vastaajista oli saanut myös uusia ystäviä.

“Ystävät ovat osaksi muuttuneet näkövamma takia. Piiri on pienentynyt mutta sitten toisella lailla laajentunut. Nyt on löytynyt uusia ystäviä.”

Yksinäisyyden kokemus on kuitenkin aina subjektiivinen tunne, ja se voi vaihdella.

“Kuvitellessani joutuvani olemaan yksin havaitsen, että olisin todella yksinäinen.”

“Iltaisin tulee yksinäisyyden tunne.”

4.3 Käytössä olevat apuvälineet

Yleisimmät käytössä olevat apuvälineet olivat suurennuslasi tai suurennuslaite (68 prosenttia), valkoinen keppi (62 prosenttia) sekä muut apuvälineet (52 prosenttia), kuten äänilehtien ja kirjojen kuuntelulaite ja opaskoira. Tietokoneen tai puhelimen ruudunlukijaa käytti 48 prosenttia vastaajista. Rollaattori oli käytössä 23 prosentilla vastaajista. (Taulukko 5.)

Käytössäsi olevat apuvälineet (voit valita useita)	n	Prosentti
Suurennuslasi, suurennuslaite	104	67,5 %
Tietokoneen/puhelimen ruudunlukija	74	48,1 %
Valkoinen keppi	96	62,3 %
Rollaattori	36	23,4 %
Muu, mikä	80	51,9 %
Ei mitään	2	1,3 %

Taulukko 5. Käytössäsi olevat apuvälineet

5. Palvelut ja palvelutarpeet

5.1 Käytössä olevat palvelut

Käytössä olevista palveluista merkittävimmit palveluiksi nousivat vammaispalvelut, kuten kuljetuspalvelut (68 prosenttia), henkilökohtainen apu (45 prosenttia), asunnonmuutostyöt (26 prosenttia) ja siivouspalvelu (21 prosenttia). Vastaaajista 8 prosentilla ei ollut mitään palveluita käytössä. (Taulukko 6.)

Mitä palveluita sinulla on käytössäsi? (voit valita useita)	n	Prosentti
Ateriapalvelu	7	4,5 %
Siivouspalvelu	33	21,4 %
Ulkoiluapu	10	6,5 %
Asiointipalvelu	16	10,4 %
Kotihoito	6	3,9 %
Kotisairaanhoido	13	8,4 %
Omaishoidontuki	10	6,5 %
Kuljetuspalvelut (alle 18 matkaa)	23	14,9 %
Kuljetuspalvelut (18 matkaa tai enemmän)	105	68,2 %
Henkilökohtainen apu	69	44,8 %
Asunnon muutostyöt	40	26,0 %
Muu, mikä?	24	15,6 %

Mitä palveluita sinulla on käytössäsi? (voit valita useita)	n	Prosentti
Minulla ei ole mitään palveluita käytössä	12	7,8 %
Olen hakenut, mutta en saanut hakemaani palvelua	8	5,2 %
En ole tiennyt edellä mainituista palveluista	4	2,6 %

Taulukko 6. Mitä palveluita sinulla on käytössäsi?

5.2 Palvelutarpeet

Vastaajista 66 prosenttia ei koe tarvitsevänsä vastaushetkellä lisää palveluita (taulukko 7). Vastaajat, jotka kokivat tarvitsevänsä lisää palveluita, mainitsivat avovastauksissa erityisesti seuraavat palvelut: henkilökohtainen apu (30 prosenttia), kuljetuspalvelut (21 prosenttia) ja siivousapu (17 prosenttia). Muita mainittuja palvelutarpeita (yhteensä 32 prosenttia) olivat apu tietokoneen käytössä, valaistuksen muutostyöt, kuntoliikunta sekä asiointi, pihatyöt ja ulkoiluapu.

Koetko tarvitseväsi lisää palveluita?	n	Prosentti
En tarvitse palveluita, nykytilanne on hyvä	102	66,2 %
Tarvitsisin seuraavia palveluita	52	33,8 %

Taulukko 7. Koetko tarvitseväsi lisää palveluita?

6. Sähköisten asiointikanavien käyttö

Sähköisiä asiointikanavia, kuten OmaKantaa, pankin ja Kelan palveluita, käytti itsenäisesti apuvälineitä hyödyntäen 55 prosenttia vastaajista. Vastaajista 17 prosenttia ei käyttänyt sähköisiä asiointikanavia lainkaan, ja 29 prosenttia tarvitsi asiointin sujumiseen toista henkilöä tuekseen (Taulukko 8).

Käytätkö sähköisiä asiointikanavia?	n	Prosentti
Kyllä, itsenäisesti apuvälineitä hyödyntäen	84	54,5 %
Kyllä, toisen henkilön avustuksella	44	28,6 %
En käytä	26	16,9 %

Taulukko 8. Käytätkö sähköisiä asiointikanavia?

7. Tulevaisuus palveluiden suhteen: "Tulevaisuus on aina arvoitus, nykyisellään kaikki hyvin"

Vajaa puolet vastaajista, 45 prosenttia, luotti siihen, että palveluita saa nyt ja tulevaisuudessa:

"Olen saanut palvelut, jotka olen tarvinnut. En koe tulevaisuutta kauheana. Uskon, että saan jatkossa tarvitsemiani palveluita."

"Nykyisessä terveystilanteessa pärjään ihan hyvin. Tulevaisuus mennään aina tilanteen mukaan."

Loput 55 prosenttia vastaajista koki tulevaisuuden epävarmana. Tulevaisuuden näkymistä digitalisaatio, erilaiset digipalvelut, itsepalvelun, automatisaation ja ylipäättään tietotekniikan lisääntyminen yhteiskunnassamme koettiin epävarmuustekijäksi. Myös kuljetuspalveluiden saatavuus ja kuljetusten sujuminen sekä oma terveys huolestuttivat.

“Pelottaa, että pysynkö mukana digipalvelujen maailmassa.”

“Ollaan menossa huonompaan suuntaan. Itsenäinen liikkuminen ja matkustaminen hankaloituvat, koska ihmisiä ei ole juuri asiakaspalvelussa. Kulkuneuvojen vaihtoajat lyhenevät matkojen nopeuttamiseksi. Liikennevälineet ovat ruuhkaisempia, koska tyhjä tila maksaa. Muukin itsenäinen asiointi vaikeutuu automaation myötä.”

Myös hyvinvointialueiden tilanne sekä hallituksen toimet mietityttivät vastaajia.

“Säästöt hirvittävät. Mahtaako hoivakoteja olla enää olemassakaan, jos joskus tarvitsen paikkaa. Yritän pitää itseni toimintakykyisenä mahdollisimman pitkään.”

“Jos sokeudun ja kuuroudun kokonaan, käy aika toivottomaksi. Kuinka kommunikoin, kuinka saan palveluja, miten ymmärrän ja tulen ymmärretyksi? En halua holhousta, vaan itsenäistä toimintaa.”

8. Lopuksi

Näkövammaisten liitto on seurannut ja ottanut kantaa tiiviisti vammaispalvelulain uudistukseen. Lain eri vaiheissa ikääntyneenä vammautuneet ovat olleet rajauksien, määritelmien ja määrittelyjen kohteena.

Näkövammaisten ikäihmisten kyselyn raportti antaa tärkeää tietoa ikääntyneiden näkövammaisten palveluista, palvelutarpeista ja elämänlaadusta. Tulokset osoittavat, että vammaispalvelut, kuten kuljetuspalvelut ja henkilökohtainen apu ovat ratkaisevassa roolissa heidän arkensa, hyvinvointinsa ja elämänlaadun ylläpitämisessä. Yksinäisyyden kokemus on suhteellisen alhainen, mutta usealla vastaajalla on huolia tulevaisuudesta. Huolet liittyvät erityisesti palveluiden saamiseen, digitaalisten palvelujen käyttöön ja itsenäisen liikkumisen onnistumisen.

Kyselyn tulosten mukaan suurin osa vastaajista kokee saavansa tarvitsemansa palvelut, mutta yksilölliset tarpeet palvelun järjestämistavassa eivät aina toteudu. Digitaalisten asiointikanavien käyttöön liittyvät haasteet korostavat digiopastuksen tarvetta sähköisissä palveluissa asioimisessa.

Tulokset antavat suuntaviivoja ikääntyneiden näkövammaisten palveluiden arviointiin, suunnitteluun ja palvelutarpeen kartottamiseen. Näiden avulla voidaan ylläpitää ja parantaa ikääntyneiden näkövammaisten elämänlaatua ja toimintakykyä sekä huomioida heidän palvelutarpeensa paremmin. On tärkeää, että ikääntyneet näkövammaiset saavat oikea-aikaisesti tarvitsemansa palvelut, jotka mahdollistavat itsenäisen ja oman näköisen elämän. Palvelujen on vastattava henkilön yksilöllisiä tarpeita ja etuja sekä oltava riittäviä.

Kyselyt ovat tehokkaita keinoja saada tarkkaa tietoa ilmiöistä ja ihmisten kokemuksista. Kyselyistä saatava tieto on järjestöille merkityksellistä paitsi asioiden todentamiseksi, myös palveluiden kehittämisen vuoksi. Saatuja tuloksia hyödynnämme vaikuttamistyössä maakunnissa, hyvinvointialueilla ja valtakunnallisesti. Jokainen vastaus on ollut tärkeä! Suurkiitos kaikille kyselyyn osallistuneille!

9. Lähteet

Tolkkinen, Laura. Näkövammarekisterin vuosikirja 2022. [Näkövammarekisterin vuosikirja 2022 \(nakovammaistenliitto.fi, pdf\)](#)

Vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2023. [Vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2024 \(vanhusasia.fi, pdf\)](#)

OVYn kysely ikäihmisille

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Kyselyn tarkoituksena on selvittää yli 65-vuotiaiden näkövammaisten palveluita ja palveluntarpeita. Kyselyn toteuttaa Näkövammaisten liiton oikeuksienvälontayksikkö. Kyselyssä ei kerätä vastaajien henkilötietoja eikä vastaajia voi tunnistaa myöhemmin.

1. Ikäryhmä *

- 65–74
- 75–84
- 85–94
- 95–99
- yli 100

2. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen
- Muu

3. Millä hyvinvointialueella asut *

- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- HUS Helsinki
- Itä-Uusimaa
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Keski-Uusimaa
- Kymenlaakso
- Lappi
- Länsi-Uusimaa
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Savo
Päijät-Häme
Satakunta
Vantaa ja Kerava
Varsinais-Suomi

Asutko? *

Yksin
Puolison/jonkun muun kanssa
Jokin muu asumismuoto, mikä?

Asuinalue *

Kaupunki
Taajama/kylä
Haja-asutusalue/maaseutu

6. Millaiseksi koet arkesi? *

Erittäin hyvä
Melko hyvä
Melko huono
Erittäin huono
Tähän voit halutessasi tarkentaa vastaustasi

7. Onko sinulla ystäviä, joiden kanssa olet tekemisissä (rasti jokaiseen kohtaan joko kyllä tai ei): *

Kyllä Ei

Päivittäin
Viikoittain
Harvemmin

8. Koetko itsesi yksinäiseksi? *

Kyllä
En
Toisinaan
Voit tähän halutessasi tarkentaa vastaustasi

9. Käytössäsi olevat apuvälineet (voit valita useita) *

Suurennuslasi, suurennuslaite
Tietokoneen/puhelimen ruudunlukija
Valkoinen keppi
Rollaattori
Muu, mikä
Ei mitään

10. Mitä palveluita sinulla on käytössäsi (voit valita useita) *

Ateriapalvelu

Siivouspalvelu

Ulkoiluapu

Asiointipalvelu

Kotihoito

Kotisairaanhoido

Omaishoidontuki

Kuljetuspalvelut (alle 18 matkaa)

Kuljetuspalvelut (18 matkaa tai enemmän)

Henkilökohtainen apu

Asunnon muutostyöt

Muu, mikä?

Minulla ei ole mitään palveluita käytössä

Olen hakenut, mutta en saanut hakemaani palvelua

En ole tiennyt edellä mainituista palveluista

11. Koetko tarvitsevasi lisää palveluita? *

En tarvitse palveluita, nykytilanne on hyvä

Tarvitsisin seuraavia palveluita

12. Käytätkö sähköisiä asiointikanavia (omaKanta, Pankki, Kela jne.) *

Kyllä, itsenäisesti apuvälineitä hyödyntäen

Kyllä, toisen henkilön avustuksella

En käytä

13. Millaiseksi koet tulevaisuutesi palveluiden suhteen?